

TEXTUUM POENITENTIALIUM,

ANNI MDCCV,

Brevissima Expositio.

922

160

Siquidem jam antea **DISPOSITIONIBUS HOMILETICIS**, tam in **FASCICULUM** hic Aboæ Anno **MDCXCIII.** collectis; quam sparsim deinde editis, **EXORDIA** & copiosa, & pœnitentialem instituto idonea, **USUSQUE** pro ratione textuum ac temporum necessarios, subministravimus monstravimusque; nec non Methodum concionandi in **Hodegetico Carpozoviano** bis hic impresso: proinde ex opere Exegetico quod **DIVINA ADJUVANTE GRATIA**, perficere conamur, succinctam trademus enarrationem in gratiam juniorum, ad sacros hujus anni textus, a **S. R. MAJESTATE, REGE NOSTRO CLEMENTISSIMO**, quem **D. O. M.** servet, ac omnigena Regia felicitate & pace coronet! ordinatos, additis saltem dictis quibusdam **S. e. S. r. e.**

Die I. d. 14. Aprilis.

TEXTUS I. Nehemiae I. v. 5, 6.

Instituti pœnitentialis insigne exemplum, I. Deum celebrando, II. constanter orando, III. peccata ingenue confitendo.

V. 5. Ach) repetenda ex v. 1, 2, 3. occasio orationis plii Dynastæ Nehemiae, (Neh. 12: 26.) & præparatio ad preces, v. 4. Vox prima querula **NIN** Anna. Ach) in orationibus & deprecationibus adhibita, Gen. 50. 17. Exod. 32. 31. Psal. 116; 4, 16, & 118: 25. Dan. 9: 4. Iterata Nehem 1: 11.

HER.

Ruswesi 3

Hærrer) Nomen Dei essentiæ *Jehovah*, de quo Exod. 3: 14, 15. Deut. 6: 4. & 28. 58. Pl. 83: 19.

Gud af Himmelen) item v. 4. Hebr. *Deus Cælorum, Himmeliens Gud*, Est. 6: 9. Judith 9: 17. Ad eum dirigenda oratio, qui in Cælis & de Cælis Majestatem suam gloriose exhibet, vid: 1. Reg. 8: 23, 27, 30. Matth. 6: 9. &c. & quoniam Deus radios gloriæ suæ in templo Hierosolymitano monstravit, credendum quod versus Hierosolymam oraturus vultum suum converterit Nehemias conf. 1. Reg. 8: 44, 48. Dan. 6: 10.

Tu store) Immensæ magnitudinis Deus, Psal. 145. 3, 5. Jer. 23: 24.

Och særskrækelige Gud) Qui terribilis es hostibus vis Deut. 7: 21. Psal. 47: 2. piis autem cultoribus tuis venerandus, Pl. 95: 3, 6.

Som håll r færbund) Hebr: *færbundet*, Quod ex gratia inivit cum fidelibus in Christo, Gen. 17: 7. Psal. 89: 29. & III. 9. Esai 54: 10. Jer. 33: 20, 21, 25, 26. &c.

Och barmhertigheet them som tig ælska &c.) Hebr: & Luth. *Them som honom ælska och hålla hans bod*: Sic etiam in Hebr. Dan. 9. 4. ita in piorum consolationem de Deo in tertia Persona Exod. 34: 6, 7. & Ipse de se in prima, Exod. 20: 6. & orantes sæpè in secunda. 1. Reg. 8: 23. &c.

V. 6 *Let doch tin æron bæra bæ til*,) attentam & sedulam auscultationem sic pii à Deo petunt 2. Chron. 6: 40. Psal. 5: 3. & 130. 2 ipseque pollicetur, 2. Chron. 7: 17. & ob id laudatur, Psal. 10: 17. & 65. 19. Malach. 3: 13.

Och tin æron ærne vara) Nuncquam oculi Dei clauduntur: 2. Chron. 16: 9. Hiob 28: 24. Psal. 121: 4. sed hoc loquendi modo, gratiosus & commiseratione plenus aspectus Divinus, indicatur. Deut. 31: 12. Job. 36: 7. Psal. 34. 16. pii ideo suspirant 1. Reg. 8: 29. 2. Reg. 19: 16. Dan. 9: 18 & Divinum sequitur promissum Zach. 12: 4.

Så at tu bærer) confer 1. Reg. 8: 28, 30. &c.

Tins tienares) vid. 1. Reg. 8: 51. N. hem. 1: 11.

Som jag nu beder &c.) H: br. *Quam ego precor ante facies tuas hodie, diu nostræque, pro filiis Israël*: Luc. 18: 1, 1. Thess. 5: 16.

Och bekänner &c.) Esræ 9: 5, 6, 7. & 10: 11. Dan. 9: 4:

Emot tig gjorde hafva) Hebr. Synder som wij hafve syndat emot
tig: verbis proximis se & domum paternam accusat. v. 7. conf.
Psal. 51: 6. ante oculos Domini 2. Sam. 12. 9. Esai. 3. 8. etc.

TEXTUS II. Deut. 32: v. 39.

Solida fidelium spes i. in Deo vero & solo, ii. in Deo misericordij
iii. in Deo Omnipotenti:

Se 7 nu) hoc ex Divinis jam decantatis operibus, discatis, Deut.
32: NB. v. 4, 6, 7, 35, 36. conf. Jer. 10: 6, 10, 11, 12.

Att iag allena eret) Hebr. Quod Ego, Ego ille sim. Quod &
verus Deus sim, & quod solus sim Deus, Deut. 4: 35, 39. & 6: 4.
1. Reg. 8: 60. Nehem. 9: 6. Psal. 83: 19. & 86: 10. Marc. 12: 29, 32.

Och ingen Gud ar serutan mig) Hebr. Et non est DEUS mecum,
Quod non possit esse Deus alius, vel præter me vel simul mecum,
Exod. 20: 3. Deut. 3: 24. Psal. 18: 32. Esai. 45: 5, 18, 22. conf. Dan. 4:
31, 32. 1. Tim. 1: 17. & 6: 15, 16. &c.

Jag kan döda och lefvande göra) 1. Sam. 2 6. Pl. 68: 21. Per legem,
crucem & varia afflictionum genera (Exod. 12: 17.) Deus mortifi-
cat, per Evangelium vero, consolationem & auxilium, vivificat,
Hof. 6: 2. 2. Cor. 1: 10. & 3: 6. & postquam per beatam analyfin hinc
homines avocaverit, Psal. 90: 3, 5, 7. die novissimo iterum ad vitam re-
vocabit. Esai. 26: 19. Quod nemo alius facere potest. Apoc. 1:
19. hinc Deo tribuitur vita nostra Deut. 30: 20. 1. Tim. 6: 13.
temporalis Deut. 5: 16. Act. 17: 25, 28. spiritualis Psal. 36: 10.
Ephes. 2: 5. & æterna Joh 10: 19, & 11: 25, 26 &c.

Jag kan slå och kan bela:) Exod. 15: 26. Job. 5: 17, 18. Hof. 6: 12
Sap. 16: 13. Tob. 3: 21, 22. & 13: 1, 2.

Ock ingen ar som ifrån mine hand kan frija) Nemo quempiam
tutum præstare potest, cum Deus ad puniendum manum suam
extendit. 2. Chron. 20: 6. Amos 9: 3. seqq. Obad. v. 4. Nec eum
quem Deus servare vult, ullus ledere valet, Deut. 33: 3. Nehem.
2: 9, 18. Psal. 80: 18, & 89: 22. & 119: 173. & 144: 7. Joh. 10: 28, 29. &c.

Utm ad libros Scripturarum Apocryphos paucissima erunt annota-
 tiones nostre, circa hunc textum dicenda, ex aliis jam in
 Fasciculo expositis, peti possunt, e.g. Deut. 4: 29, 30, 31. pag. 185. Josue
 23: v. 8. seqq. pag. 266. Psal. 60: v. 13, 14. pag. 116. &c.

Die II. a. d. 9. Junii.

TEXTUS I. Jer. 17: v. 7, 8.

Verba Textus exposita sunt in fasciculo Homiletico, pag. 375. in
 Concione 2. diei 3. 1682.

TEXTUS II. Jer. 47: v. 6, 7.

Ordinatum pacis desiderium, I. Impatientia sedanda. II. Dei
 misericordia imploranda. III. Justitia Dei veneranda.

V. 6. *Huru lange wilt tu arliga*) Hæc verba ad vers. 5. referen-
 da sunt, cumque B. Luth: sic vertenda: *Usque quo incidet te?* alloqui-
 tur Propheta vel Ascalonem v. s. vel totam Phillæorum terram
 v. 1. scil. Quo usque in mœnore illo gravissimo, & sub tru-
 culentis Chaldæorum armis, v. 2, 3, 4. ex impatientia vel super-
 stitione scelerant; frustra sic malum malo adderent, vid. Jer. 16.
 6. & 48: 37. hinc B. Luth. Glossa ad h. 1. *Wie lange rikestu
 dich?) silt leyd / als die thun so uber einen todten sich rikent /
 welches Moses verboten; Levit. 19: 28. Deut. 14: 1. & quemad-
 modum Græca versio LXX. hæc gladio Domini attribuit, εως
 ζυος νόψεις, ita sunt qui id contextui magis convenire putant,
 verum obstat significatio vocis reciprocativa in Hithp. hic &
 Jer. 41: 5.*

O Tu HErrans (vend) רוי חרב Eheu gladio JEbova: parti-
 culam vide Amos 5: 16. &c. Non conveniunt ista Philistæis, qua-
 si in-

Inter incisiones v. 7. sic exclamassent, sed sunt verba Prophetae commiserantis vicem Philistarum. Ita enim viri Dei non tanguntur modo sensu malorum quae Dei populus patitur, sed & de calamitate hostium dolent, conf. Esai. 15: 5. & 16: 9. Jer. 48: 31. Itaque eleganti prosopopoeia, ut Zach. 13: 7 gladium Chaldaeorum vastantem alloquitur, vocatque gladium JEHOVAE, scilicet quia Dominus ei praecepit v. 7. DEUS direxit, Jer. 25: 29. ac successum concessit, conf. Judic. 7: 18, 20.

När vill du dock hålla upp?) Quamdiu (vid. partic. Hebr. Psal. 13: 2, 3. Hab, 1: 2.) non quiesces? annon quiesces donec omnia perdidideris? quiesce, quiesce, ut aliquid residui maneat. confer Psal. 77: 8-9, 10. & 85: 6, 7 &c.

Faar dock uti tina (skjdo.) Ezek. 21: 28, 30.

Och bvijsla dig och var stilla.) quiesce & sile: prorsus conticesce, ne quis vel de motu vel de sono tuo extimescat: Esai. 25: 2. & 31: 2. &c.

V. 7. Men buru kan du uppehålla?) h. e. nullatenus requiescere potes: Respondet sibi ipse Propheta, quandoquidem gladius ipse respondere non potuit: & petitum suum v. 6 Divinae voluntati, justitiaeque submittit, confer. Jer. 7: 16. & 11: 14. & 14: 11.

Medan HERren hafver gifvit dig befalning) Hebr: Quoniam Deum praecepit illi, scilicet gladio. Sic audientes ac legentes informat Propheta, de Dei justitia punitiva & vindicativa: Jer. 23: 20. Amos 3: 6. quandoquidem Philistaei gravissimè DEUM offenderint, persequendo populum DEI. Esai. 9: 12. Ezek. 25: 15, 17. Sic DEUS dicitur vocare gladium, Jer. 25: 19. Ezek. 38: 21. Famem, 2. Reg. 8: 7. Plal. 105: 16. siccitatem, Hagg. 1: 11.

Emot Askalon, och stalt dig emot hamarna vid. hafvet) Hebr. ad Askalonem & ad portum maris, eo condixit illi Erat Askalon inter ultimas Philistaeae Urbes; Jud. 1: 18. 2 Sam. 1: 20. Jer. 25: 20. Amos. 1: 8. pervaderet itaque gladius Nebucadnezaris, ex in-

43
Bibliotek

inevitabili Iustitiæ Divinæ decreto, totam Philistinam, usque ad littus maris mediterranei, omnia devastando. Factum hoc anno quinto post Hierosolymam captam & incensam, 2 Chron. 36: 19.

In desiderio pacis, sub presenti bello, pie ac prudenter hæc applicanda sunt, & nobis ob oculos ponamus. Esai. 1: 19, 20. *vid. Fascic. pag. 535.*

TEXTUS III. Psal. 18: v. 40, 41.

Lans Dei, (Psal 18: 1.) summi bellatoris (Exod. 15: 3.) Qui I. Pios corroborat, II. hostes eorum subjigit, III. oses eorum extirpat.

V. 40. Tu kant rusta mig med starkheet vill stryd) Hebr. Accinges itaque me (ita quoque in Svet. 2. Sam. 22: 40. omgiorda) robore ad prelium: quemadmodum in quovis opere gravi, lumbi cinguntur Hiob. 38: 3. Prov: 31: 17. ita quoque pugnaturi, imprimis gladium accingunt Psal. 45: 4. aliaque arma Nahum 2: 1. Deus proinde ipso robore pios accingit. Esai. 45: 5. conf Ephes. 6: 10, 11, 13, 14. &c.

Tu kant kasta them under mig &c.) Hebr. incurvabis insurgentes contra me, sub me. Tu kröker them nær the villia stå på anda emoot mig: Jos. 10: 24. Psal. 17. 13. Esai. 63: 5, 6.

V. 41. Tu gifver mig mina fiender på flycbrena) Exod 23: 27. Jos. 10: 24. At iag må færstæra mina batære Ut oses meos excindam, Jos. 6: 1. & 6: 17. Plalm. 143: 12. In Christo Victore hæc præcipue locum habent, Esai. 59: 16, 17, 18.

Die III. a. d. 7. Julii.

TEXTUS I. Osea 14: v. 2, 3.

Peculiari Homilia expositus est in Fascic. pag. 277.

TEXTUS II. Tbren. 3: v. 57, 58.

Beneficia gratiosa presentia Divina I. Consolatur, II. defendit, III. liberat, K. 57.

928
163

V. 57. *Nalka tig-till mig*) *Appropinquasti*, non in longinquo stetitisti Psal. 10: 1. sed ut ubique presentem te veneror Psalm 139: 7 &c. ita etiam benignissime mihi adfuiti, Psalm 34: 19.

Nær jag åkallar dig) die quo invocavi te, h. e. quamprimum te invocavi, mox te presentem exhibuisti, Psalm 145: 18, 19. Esai. 6: 24. in die angustiarum, Psalm 50: 15. & 86: 7.

Och säg: fructa dig-intet.) Ita per promissiones in verbo & per internum solatium, metum & anxietatem sedasti, Psalm 35: 3. & 56: 10. Esai. 41: 10, 13, 14. Phil. 4: 6.

V. 58. *Utratta tu HERre min sials saak*) *litigasti*, *Adonai*, *lites anima mea*. Esai. 49: 25. demonstrasti & in lucem produxisti iustitiam causae meae, tam verbis, Psalm 17: 2. quam opere Psalm 9: 5. & 35: 23. & 140: 13. Pr o. 22: 23. & 23: 11. Jer 11: 20, & 20: 12.

Och förlossa mitt lif.) *redemisti vitam meam*; hoc cum priori conjungit quoque David Psalm. 43: 1. iisdemque ac in textu nostro verbis Psal. 119: 154. NB. Psal. 69: 19. (al. 20) conf. Psal. 55: 19.

TEXTUS III. *Levit. 26: v. 44.*

Solatium *Israëliticum in terra hostili I. à Dei misericordia*
II. à Divino fœdere.

Och om the en) Hebr. *licet vero etiam hoc*: Continet hoc caput primo maximas Dei promissiones, si Israelitæ obedientes se præstiterint v. 1-13. si vero fuerint inobedientes, denunciatione quinque plagarum, illarumque singulas septuplo augendas v. 14; seqq. in ultimâ quoque paterentur dispersionem inter gentes, v. 33, 38. NB. *Violatio Sabbathi, ut præcipua dispersionis & desolationis sanctuariorum causa notatur.* v. 34, 35, 43. Cum vero in gravissimis illis calamitatibus poenitentiam deinde agerent v. 39, 40. & iusta agnoscerent Dei iudicia, vid. gloss. ad v. 41. conf. Deutt; 4: 27-31, 1. Reg 8: 47-53. Deus v. 44. hanc promissionem renovat: cuius effectum etiam in captivitate Babylonica sunt experti Jer. 29: 10. — 14. Frustra autem hodierni Judæi quamdiu Dominum nostrum, JESUM

Iesum Nazarenum saluatorem mundi vera fide non agnoscunt, ex hoc textu aliisque se solantur, & haud raro inter Germanos Illuduntur per primam huius versiculi particulam.

Fienda Land ero:) Hebr. *dum fuerint in terra hostium suorum.* Jer. 12: 7. & 15: 4, 14. &c.

Hafver iag likval icke særkastat them) Hebr. *non reprobabo eos.* Lamentæ misericordiæ Divinæ opus 2. Reg. 13: 23. quanquam illi Dei statuta reprobaverint Lev. 26: 15. respicit tamen Deus poenitentiam intervenientem, v. 39, 40. Hiob. 8: 20. Psal. 51: 13. alias rejectionis periculum non evasissent 1. Chron. 29. (al. 28.) v. 9. Jer. 6: 28. 30. 1

Och icke sã wemiat vid them, at thet skulle wara ute med them) Hebr. *Nec fastidiam eos ad consumendum illos:* Illorum anima fastidiivit mandata Dei Levit. 26: 43. per conversionem v. effugiebant minas, Lev. 26: 30.

Och mitt sãrbund med them skulle intet meer galls) Hebr. *ad irritum faciendum fœdus meum cum illis.* sc. non fastidiam eos. Fœdus Dei in venturo Messia cum Israelitis firmum foret; Gen. 17: 7. Rom. 4: 11. &c. Et propter Christi meritum, in gratiam credentes recipit, Lev. 26: v. 45. Psal. 89: 3, 29, 30, 35 — 38. Gal 3: 16, 17, 22. &c. conf. Rom. 11: 26, 27

Iy iag er HËrren theras Gud:) fœderalis est promissio, quod Deus illis quoad animam & corpus benefaceret, hic & in æternum, Gen. 17: 7. Exod. 20: 3. Lev. 26: 9, 45. Luc. 20: 38, 39. &c.

Die IV. a. d. 4. Augusti.

TEXTUS I. Osee 12: v. 6.

Conversionis ad Deum efficacissimum argumentum: Jehovah memoriale Ejus.

Sã omvandt (ig nu) Verba antecedentia v. 5, in Hebr. Et Jeho-

930.
164

Jehovah est *Deus Zebaoth*, *Jehovah memoriale* ejus: *lis erat Jehovah* cum Juda, & ad visitandum super Jacobum v. 2. itaque ad poenitentiam eos hortatur, tum exemplo Jacobi cujus fidem & opera Deus respexit beneficiendo, v. 3, 4. tum ex eo quod sit *DEUS Exercituum* potentissimus, qui cuique secundum vias suas reddere valet, v. 2. in cujus potentiae memoriale est nomen ejus *Jehovah*, postulat itaque conversionem seriam Hof. 14: 1. adde Esai. 55: 7. Jer. 5: 12. Joel. 2: 12, 13. &c.

Till thes Gud) per *DEI* gratiam, & secundum verbum ejus, ad eum ab *Idolis* & horrendis peccatis tuis. Hof. 4: 1, 2. & 11: 5. & 12: 1. revertere, ut in *Deo tuo* vivas Mich. 6: 8. conf. Joh. 3: 21. 1. Joh. 2: 5, 6. &c.

Gær Barmhertighet och rätt) Hebr. *benignitatem* & *judicium serva*: exprimuntur fidelium virtutes secundum tabulam secundam: utpote qui maximè sunt evidentes, Osee 10: 12. Psal. 82: 4, 5. NB. Psal. 101: 1. de quarum defectu sapissimè Prophetæ conqueruntur, Esai. 1: 23. Jerem. 6: 7. Hof. 4: 1, 2. & 6: 10. & 10: 13. &c.

Och häppas all städets uppå tin Gud) sub hoc præcepto virtutes primæ tabulæ comprehenduntur, Psal. 39: 8. & 62: 6-9. Jer. 17: 13. vid. Fascic. pag. 461. &c.

TEXTUS II. Psal. 18: v. 47-51.

Ad hunc vid. Homiliam in Fasciculo pag. 700. addantur meditationes in Psal. 21: A. O. 1701. & in Psal. 66. A. O. 1704. edita &c.

TEXTUS III. 2 Tim. 1: v. 13, 14.

Summa devotionis poenitentialis.

V. 13. *Hålt tig efter the hälsoamma Ordz efter syn*) *Formam* (*ἰσχύς*) *habe sanorum verborum*: sive publice deceas, sive privatim informes, doctrinæ verè Christianæ dogmata intemerata, & formulas loquendi sanas, constanter servabis, 1. Tim. 6: 3. Quemadmodum à me audivisti, & Cœlestis doctrinæ capita in Epistolis meis exposui 1. Tim. 4: 6, 16. 2. Tim. 3. 10. secus facientes

res sunt vaniloqui, 1. Tim. 1: 2, 7. insipientes, &c. 1. Tim. 6: 4. Ne profani sunt &c. 1. Tim. 6: 20. &c.

Om irona och kerleken i Christo Jesu in fide & charitate, qua in Christo Jesu: ista enim duo in homine Christiano spectantur, Jer. 5: 3. 1. Tim. 1: 5, 6. & 6: 3. 1. Joh. 3: 23.

V 14. Thetta goda betrodde godzer) bonum hocce depositum, Doctrina scilicet Evangelii, que spirituale & aeternum bonum exhibet & confert, 2. Tim. 1: 9, 10. Joh. 6: 63, 68. Eph. 3: 8. Hebr. 6: 5. Jac. 1: 17, 18. tibiq; concredita est. 1. Tim. 6: 20. 2. Tim. 3: 14.

Tærvara) Ne vel securitate, vel novitatis studio, vel vita corrupta &c. thesaurum illum perdas, 1. Tim. 4: 13, 14, 15.

Genom then Helga Anda,) qui te ducet & corroborabit 2. Tim. 1: 7. & 2: 7. ac contra hostes & tentationes, tecum pugnabit, Marc. 13: 9 - 11. Rom. 5: 5. & 8: 26, 37. 2. Cor. 4: 7.

Then uti es boor) Qui inhabitat in vobis, gratiosè & efficaciter 1. Cor. 3: 16. 2. Cor. 6: 16. &c.

SOLI DEO GLORIA.

Pollelli meis expolui 1. Tim. 4: 16. 2. Tim. 3: 10. lecta facta
 Omnia modum & me audivisti, & Collesis doctrinae capite in
 & formulas loquendi laque, conlittere levisis, 1. Tim. 6: 3.
 privatis informes, doctrinae Christianae dogmata interiora,
 (transfere) data laque, the public decore, Ave
 V. 13. Hic ite de
 Summe de
 A